

Όνοματεπώνυμο:..... Ημερομηνία:.....

Άσκήσεις Γλώσσας

1. Να σημειώσεις με Χ τι μέρος του λόγου, τι γένος, σε ποια πτώση και σε ποιον αριθμό είναι καθεμιά από τις λέξεις:

λέξη	ουσιασ	επίθετο	Αρσενι	θηλυκό	ουδέτε	ονομασ	γενική	αιτιατι	κλητικ	ενικός	Πληθο
Των πολλών											
Η λύση											
Τις πέτρες											
δάσκαλε											
Τοιμαθητή											
Τους καλούς											
Των βουνών											
Οι αρχαίοι											
Τους βαθμούς											
Τη φωνή											
Την κίτρινη											

2. Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων χρησιμοποιώντας το ρήμα της παρένθεσης και βάζοντάς το στο σωστό τύπο του Αορίστου.

- α. Αυτό που σου (λέω), το κατάλαβες ή όχι;
- α. Σου άρεσε η ταινία που (βλέπω) χθες ;
- α. Την Πέμπτη..... (ανεβαίνω) και (κατεβαίνω) 500 σκαλιά και δεν κουράστηκα καθόλου!
- α. Μόλις (μπαίνω) στο σπίτι μου μύρισε το ωραίο φαγητό της μαμάς μου.

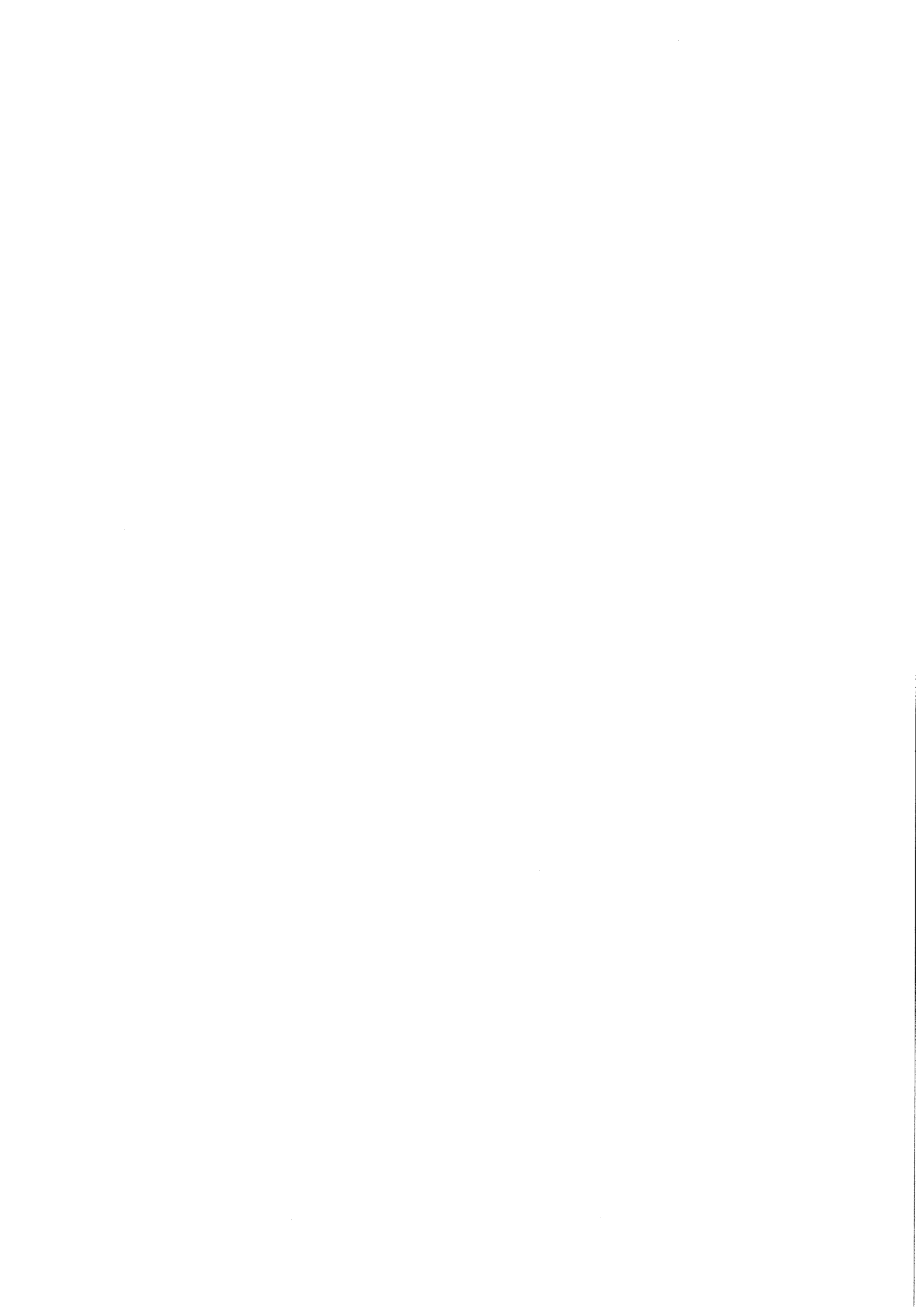
- α Εγώ(έρχομαι) για να σε (βλέπω) και εσύ κάνεις πως δε με ξέρεις.
- α Με το που έσκασαν τα πυροτεχνήματα (βγαίνω) στη σκηνή ο Λαζόπουλος.
- α Χθες (πηγαίνω) με τους φίλους μου και (πίνω) καφέ στην καφετέρια..
- α Ο Γιάννης (παίρνω) άδεια από τον Διοικητή του, για να (βλέπω) τους γονείς του.
- α Ο Σωκράτης (λέω) στους μαθητές του να έχουν «γνώθι σε αυτόν».
- α Ο Ιούλιος Καίσαρας ήταν γνωστός στους πολέμους του για την φράση: "..... (έρχομαι)..... (βλέπω) και έφυγα" σε απλή μετάφραση.
- α Την Τετάρτη εγώ και οι φίλοι μου (πηγαίνω) και (τρώω) έξω, για να θυμηθούμε τα παλιά.

3. Να συμπληρώσεις τα κενά με τα ουσιαστικά που βρίσκονται στην παρένθεση βάζοντάς τα στη σωστή στήλη.

Τον προηγούμενο μήνα επισκεφθήκαμε το Αρχαιολογικό Μουσείο. Οι κίονες στην είσοδο του μουσείου έδιναν σε αυτό την όψη του αρχαίου ελληνικού(οικοδόμημα). Μέσα στο μουσείο, ανάμεσα στα πολλά(έκθεμα), είδαμε(άγαλμα) που παρίσταναν κούρους και κόρες. Είδαμε τον κούρο της Αναβύσσου και εντυπωσιαστήκαμε από το ύψος του(άγαλμα) και τη στάση του(σώμα). Είδαμε και πολλά αγγεία,(αριστούργημα) της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Τα σχέδια και τα(χρώμα) ήταν υπέροχα. Σε μερικά από αυτά διακρίναμε τα(γράμμα) των(όνομα) των ζωγράφων που τα φιλοτέχνησαν.

4. Να συμπληρώσεις τις παρακάτω στήλες βάζοντας τα ρήματα στον ενεργητικό και στον παθητικό αόριστο.

<u>Ενεστώτας</u>	<u>Ενεργητικός Αόριστος</u>	<u>Παθητικός Αόριστος</u>
ενοχλώ		
ξαπλώνει		
στερούν		
αντιμετωπίζει		
αναφέρουμε		

Επαναληπτικές ασκήσεις

1. Να γράψεις τις λέξεις με το αντίθετο νόημα:

δίκαιος	→	_____	καλύτερος	→	_____
πυκνός	→	_____	αργός	→	_____
τυχερός	→	_____	εύκολα	→	_____
νότιος	→	_____	ευτυχώς	→	_____
νοτιάς	→	_____	πολύ	→	_____
πρωινή	→	_____	χειμωνιάτικος	→	_____
φέτος	→	_____	χορτάτος	→	_____
ανοιξιάτικος	→	_____	ξαστεριά	→	_____
καλύτερα	→	_____	θαρραλέος	→	_____

2. Συμπλήρωσε με -ε ή -αι:

Ο πατέρας κουράζετ__ πολύ.

Η μητέρα συμβούλεψ__ την Άννα.

Συνεχίζετ__ ο αγώνας ή τελείωσ__;

Τα παιδιά γυμνάζοντ__ στο προαύλιο.

Η γιαγιά έπλεξ__ ένα πουλόβερ.

Εσύ βιάζεσ__ να τελειώσεις την εργασία σου.

Ντρέπομ__ για τα λόγια που είπα.

Πρέπει ν' ανεβαίνουμ__ προσεκτικά τις σκάλες.

Εσείς δανείζεστ__ βιβλία απ' τη σχολική βιβλιοθήκη.

3. Να συμπληρώσεις τις προτάσεις βάζοντας τα ρήματα των παρενθέσεων στο κατάλληλο πρόσωπο και αριθμό:

Η πληγή _____ απ' τα μικρόβια. (μολύνομαι)

Η φωτιά _____ τα δάση. (καίω)

Το χωράφι _____ απ' το γεωργό. (οργώνομαι)

Ο δυνατός αέρας _____ τα πανιά των πλοίων. (σκίζω)

Πολλοί θεατές _____ όρθιοι στο πίσω μέρος του θεάτρου. (στέκομαι)

Δε θα έπρεπε να _____ με τη συμπεριφορά σου (χαίρομαι)

Ημερομηνία: _____

Όνομα: _____

Να μετατρέψεις τον ευθύ λόγο σε πλάγιο.

- α) «Πώς πέρασες τις γιορτές;» τον ρώτησα.
Τον ρώτησα πώς πέρασε τις γιορτές.....
- β) «Ντύσου γρήγορα, Ανδρέα» είπε η μητέρα.
.....
- γ) «θα φύγω αύριο» ανακοίνωσε η Πηνελόπη.
.....
- δ) «Δεν έγραψες καλά στο διαγώνισμα» είπε ο δάσκαλος στη Ρένα.
.....
- ε) «Είναι ώρα για ύπνο» φώναξε ο πατέρας.
.....
- στ) «Τι ώρα θα γυρίσεις το βράδυ;» ρώτησε ο πατέρας την Άννα.
.....
- ζ) «Δώσε μου το βιβλίο μου» είπε η Όλγα στον Πέτρο.
.....

Να μετατρέψεις τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

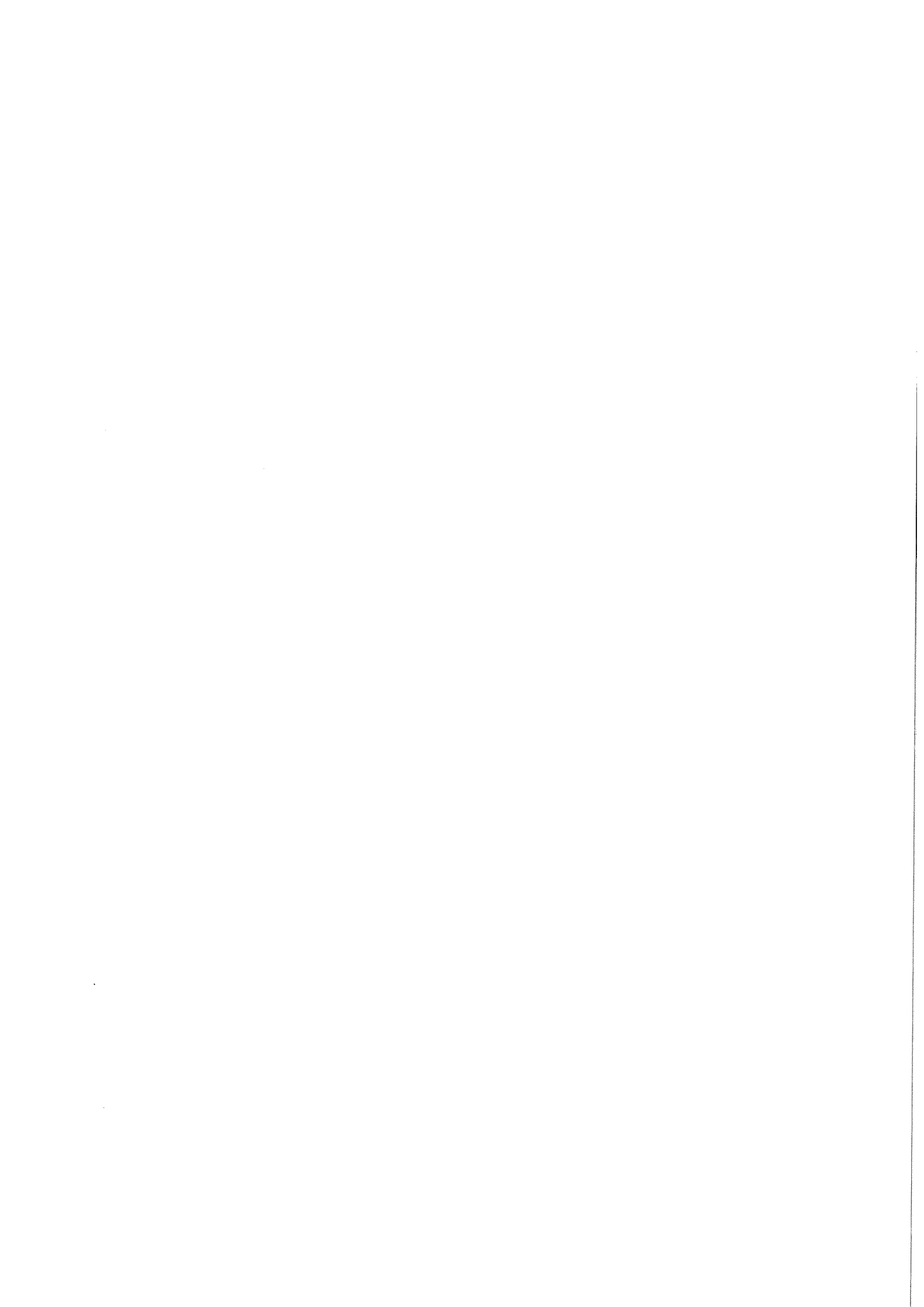
- α) Η μητέρα είπε να διαβάσουμε τα μαθήματά μας.
Η μητέρα είπε «Διαβάστε τα μαθήματά σας».....
- β) Ο γιατρός της είπε πως οι εξετάσεις της δεν είναι καλές.
.....
- γ) Η δασκάλα ρώτησε αγριεμένη ποιος έσπασε το τζάμι.
.....
- δ) Ο Δήμος είπε ότι θα μείνει στο σπίτι γιατί είναι κουρασμένος.
.....
- ε) Ο πατέρας τον συμβούλεψε να προσέχει όταν οδηγεί.
.....
- στ) Ο διευθυντής ρώτησε πόσα παιδιά θα έρθουν στην εκδρομή.
.....

1. Γράψε τα αντίθετα:

ψεύτικος	→	_____	ψηλώνω	→	_____
ίδιος	→	_____	χρήσιμος	→	_____
ζεστός	→	_____	χαίρομαι	→	_____
σοβαρός	→	_____	κρυώνω	→	_____
δύσκολα	→	_____	Ανατολή	→	_____
πόλεμος	→	_____	καλοκαιρινός	→	_____

2. Γράψε τις προτάσεις στον αντίθετο αριθμό:

- Εγώ ανεβαίνω στην πλαγιά του λόφου. → _____
- Ο εργατικός ταξιτζής κουράζεται πολύ. → _____
- Η πρόσθεση είναι η πιο εύκολη πράξη. → _____

Παραγωγή Γραπτού Λόγου:

Με τις λέξεις αρχαίο θέατρο, κωμωδία, ταξιθέτρια, πρόγραμμα, ενδυμασία, μοναδική, σκηνοθέτης, παράσταση να γράψεις ένα μικρό κείμενο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

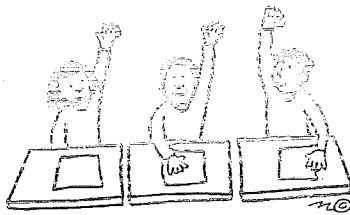
.....

.....

.....

.....

.....

Καλή Πρωινή
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

ΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Αντωνυμίες είναι οι λέξεις που μπαίνουν στη θέση των ονομάτων.
π.χ. Ο Γιώργος γράφει.
Αυτός γράφει.

- Οι αντωνυμίες χωρίζονται σε οχτώ (8) ομάδες:

1. Προσωπικές Αντωνυμίες

Οι Προσωπικές αντωνυμίες φανερώνουν τα τρία πρόσωπα του λόγου.

εγώ - εμείς α' πρόσωπο
εσύ - εσείς β' πρόσωπο
αυτός - αυτοί γ' πρόσωπο

Εφαρμοζώ:

1. Συμπληρώνω τα κενά με τις προσωπικές αντωνυμίες που είναι στην παρένθεση:

(εγώ, εσύ, αυτός, εμείς, εσείς, αυτοί, εμένα, εσάς)

_____ γράφεις, ενώ _____ παίζω με τους φίλους μου.

_____ βλέπεις τηλεόραση και _____ διαβάζουν την εφημερίδα.

_____ θα πάμε στο γήπεδο κι _____ θα πάτε στο θέατρο.

_____ μου αρέσει πολύ η μουσική. _____ τι σας αρέσει;

2. Μεταφέρω τις προτάσεις από τον ενικό στον πληθυντικό: (στο ίδιο πρόσωπο)

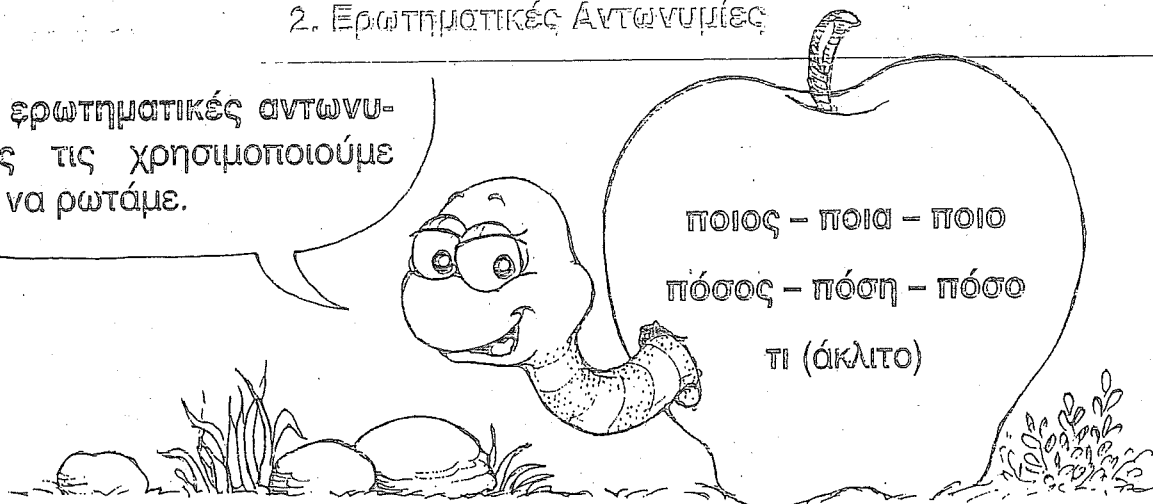
α) Εγώ πηγαίνω κάθε μέρα στο σχολείο.

β) Εσύ γράφεις και διαβάζεις τα μαθήματά σου.

γ) Αυτός παίζει ποδόσφαιρο με τους φίλους του.

2. Ερωτηματικές Αντωνυμίες

Τις ερωτηματικές αντωνυμίες τις χρησιμοποιούμε για να ρωτάμε.

Εφαρμόζω:

Συμπληρώνω με την κατάλληλη ερωτηματική αντωνυμία:

- _____ ώρα είναι;
- _____ παιδί θα μας διαβάσει το μάθημα;
- _____ ζάχαρη να βάλω στον καφέ σου;
- _____ είναι ο πιο ήσυχος μαθητής της τάξης;
- _____ μαθήτριες πήραν έπαινο;

3. Κτητικές Αντωνυμίες

Οι κτητικές αντωνυμίες μας φανερώνουν σε ποιον ανήκει κάτι.

Εφαρμόζω:

Γράφω τρεις προτάσεις με τις κτητικές αντωνυμίες:

(δικό μου) _____

(δικό σας) _____

(δικό τους) _____

4. Αυτοπαθείς Αντωνυμίες

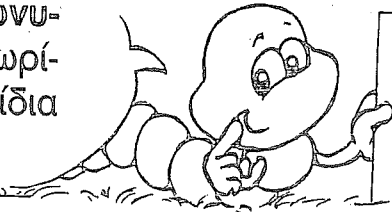
Οι αυτοπαθείς αντωνυμίες μας λένε πως κάνουμε κάτι για τον εαυτό μας.

Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ
Ο ΕΑΥΤΟΣ ΣΟΥ
Ο ΕΑΥΤΟΣ ΤΟΥ

5. Οριστικές Αντωνυμίες

Οι οριστικές αντωνυμίες ορίζουν και ξεχωρίζουν κάτι από άλλα ίδια πράγματα.

Ο ΙΔΙΟΣ - Η ΙΔΙΑ - ΤΟ ΙΔΙΟ
ΜΟΝΟΣ - ΜΟΝΗ - ΜΟΝΟ

6. Δεικτικές αντωνυμίες

Τις δεικτικές αντωνυμίες τις χρησιμοποιούμε για να δείχνουμε.

ΑΥΤΟΣ - ΑΥΤΗ - ΑΥΤΟ
(Ε)ΤΟΥΤΟΣ - (Ε)ΤΟΥΤΗ - (Ε)ΤΟΥΤΟ
ΕΚΕΙΝΟΣ - ΕΚΕΙΝΗ - ΕΚΕΙΝΟ
ΤΟΣΟΣ - ΤΟΣΗ - ΤΟΣΟ
ΤΕΤΟΙΟΣ - ΤΕΤΟΙΑ - ΤΕΤΟΙΟ

7. Αναφορικές αντωνυμίες

Με τις αναφορικές αντωνυμίες ολόκληρη πρόταση αναφέρεται σε μια λέξη.

ο οποίος - η οποία - το οποίο
όποιος - όποια - όποιο
όσος - όση - όσο
που (άκλιτο)
ό, τι (άκλιτο)

8. Αόριστες αντωνυμίες

Οι αόριστες αντωνυμίες φανερώνουν κάτι αόριστα, χωρίς να το ονομάζουν.

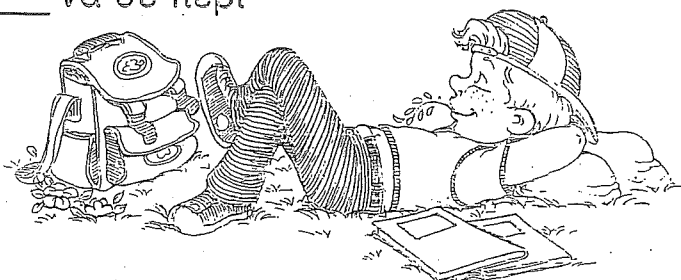

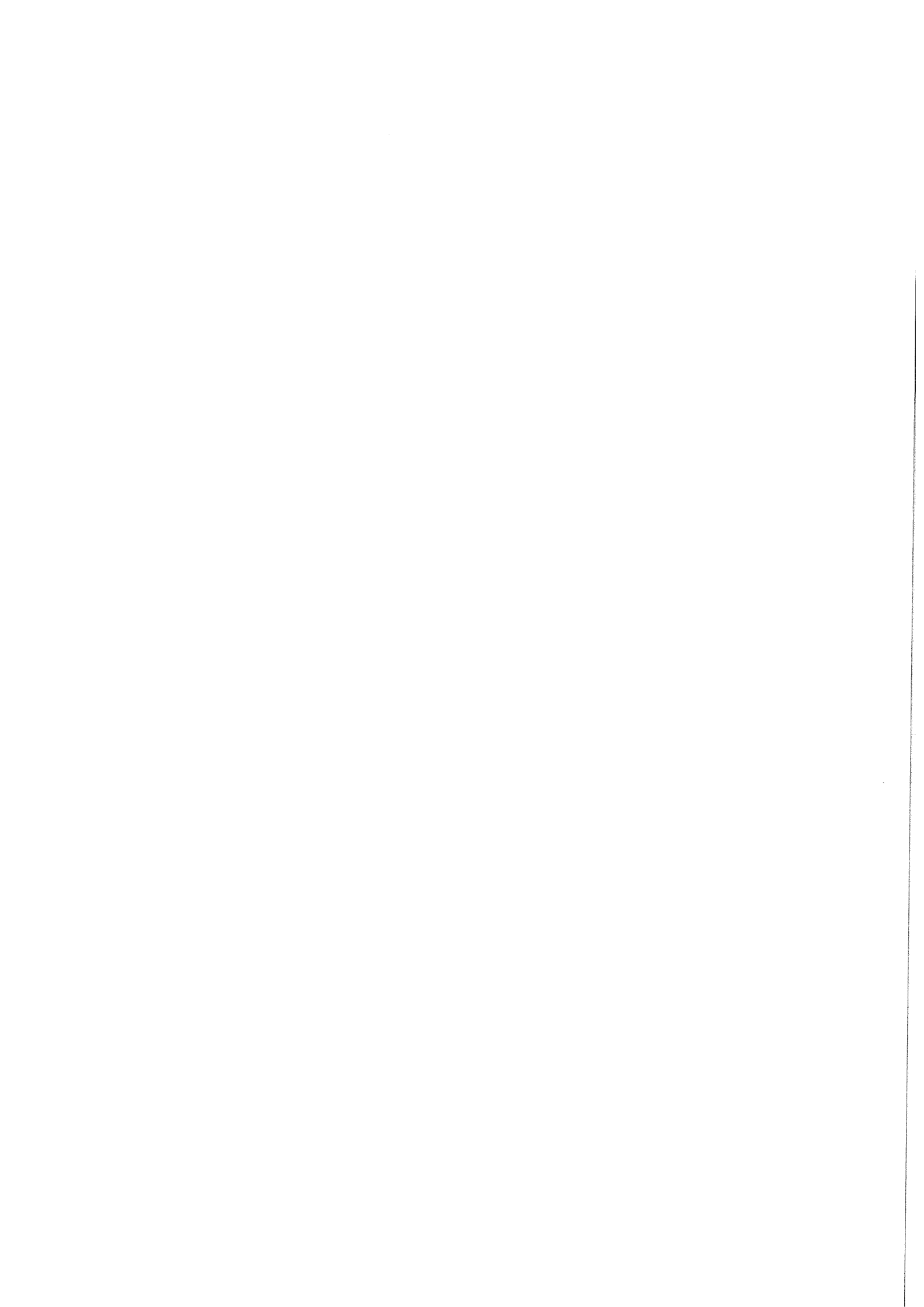
ένας - μία - ένα
κανένας - καμιά - κανένα
κάποιος - κάποια - κάποιο
κάμποσος - κάμποση - κάμποσο
άλλος - άλλη - άλλο
μερικοί - μερικές - μερικά
κάτι, κατιτί, τίποτε

Εφαρμόζω:

Συμπληρώνω τα κενά των παρακάτω προτάσεων με την κατάλληλη αόριστη αντωνυμία:

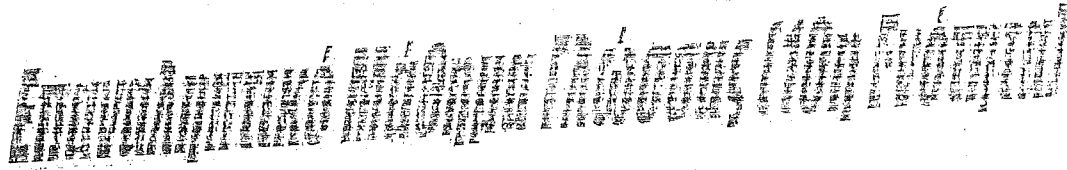
_____ παιδιά δε διάβασαν το μάθημα. Δεν υπάρχει _____ εκεί που ψάχνεις. Χρειάστηκε να περιμένω _____ ώρα. Θέλω να σου πω _____. Δεν μπορώ _____ να σε περιμένω. _____ μέρα ίσως ξανασυναντηθούμε. Δε θέλω _____ από σένα.

Όνοματεπώνυμο:.....

Ημερομηνία:.....

1. Να βάλεις (Κ) για την κυριολεξία και (Μ) για τη μεταφορά.

- α. Αυτό το χρυσό δαχτυλίδι είναι ακριβό. (.....)
- β. Μου μίλησε με γλυκά λόγια. (.....)
- γ. Όταν το άκουσα, ράγισε η καρδιά μου. (.....)
- δ. Διψούσε από την ανυπόφορη ζέστη. (.....)

2. Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων επιλέγοντας την κατάλληλη αόριστη αντωνυμία από τις παρενθέσεις.

- α. Πήρε (μια, κάποια)βαθιά ανάσα και συνέχισε το δρόμο του.
- β. (Κανείς, Καθένας) δεν μπορεί να προβλέψει το μέλλον.
- γ. Δεν υπάρχει (καμία, κάμποση) περίπτωση να του μιλήσω.
- δ. Ύστερα από πολλά χρόνια πήγαμε στο χωριό, όμως (καθένας, κανένας) δε μας γνώρισε.
- ε. Πέρασε (κάθε, κάμποση) ώρα χωρίς να τηλεφωνήσει.
- στ. Έσκυψε και μου είπε (κάτι, τίποτα) στο αυτί.

3. Υπογράμμισε τις αντωνυμίες στις παρακάτω προτάσεις και γράψε τις στην κατάλληλη στήλη του πίνακα που ακολουθεί :

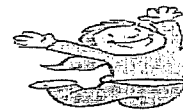
- Α. Ποιος σου είπε ότι αγόρασα κι άλλο αυτοκίνητο ;
- Β. Περισσότερο ακούγεται η δική του φωνή.
- Γ. Από τα λόγια της καταλάβαμε ότι ενδιαφέρεται μόνο για τον εαυτό της.
- Δ. Πόσες φορές σε ρώτησα αν θέλεις να σου φτιάξω γάλα κι εσύ μου απάντησες <<Δε θέλω τίποτα>>;
- Ε. Μερικοί άνθρωποι με τα λόγια τους σε πικραίνουν.
- Στ. Τον άκουγαν με προσοχή.
- Ζ. Εσείς λείπατε πολλές μέρες από το σχολείο.
- Η. Η δασκάλα μας απουσιάζει συνέχεια.

προσωπικές	αυτοπαθείς	ερωτηματικές	αόριστες	κτητικές

4. Να γράψεις τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων:

ήμερος ≠ γραφτός ≠
 ήσυχος ≠ ικανός ≠
 ίσος ≠ πιθανός ≠
 ταιριαστός ≠ ισχυρός ≠
 φυσικός ≠ γελαστός ≠

5. Να υπογραμμίσεις τις λέξεις και φράσεις που δηλώνουν τρόπο.

- Πέρασαν όλη τη μέρα με γέλιο και με παιχνίδι.
- Η Κωνσταντίνα καταπίνει δύσκολα, γιατί την πονάει ο λαιμός της.
- Ξεμπέρδεψα μια και καλή μ' αυτό το ζήτημα!
- Ο κύριος Γιάννης πέρασε το πρωινό του ψαρεύοντας στο λιμανάκι.
- Να τρέξετε γρήγορα, γιατί αλλιώς θα χάσετε το λεωφορείο.

6. Να ενώσεις τις παρακάτω προτάσεις με τον χρονικό σύνδεσμο που είναι στην παρένθεση.

A. βγήκαμε στην αυλή του σχολείου / τελείωσε η γιορτή (μόλις)

B. έπαιζε στην αλάνα / αισθάνθηκε μια μικρή αδιαθεσία (όταν)

Γ. δε θα παρακολουθήσεις τηλεόραση / τελειώσεις το φαγητό (μέχρι να)

Δ. ετοιμαζόταν να κοιμηθεί / χτύπησε το κουδούνι (ενώ)

Καλή Επιτυχία!!